

מסלול הפתעות בפארק עדולם

הדפיסו את המסלול, הצטיידו בפנס, נעלי הליכה, דפים לבנים, צבעים ועטים - וצאו לדרך!

בואו לטייל עמנו בפארק שהכשירה קרן קיימת לישראל והעניקה לציבור כמתנה ליום הולדתה ה-60 של המדינה. פארק עדולם נמצא בחבל עדולם בשפלת יהודה. באזור גבעות עגולות, גאיות שעובדו מאות בשנים ושרידי יישובים עתיקים - מקום נדיר שבו האדם והטבע חיים בהרמוניה. חורבת עתרי היא שרידי כפר קטן ומבוצר שנכנע ללגיון הרומי בזמן המרד הגדול בימי בית שני ונחרב בימי מרד בר כוכבא. נטייל לאורך השביל ונראה שרידי ביצורים, חללים תת-קרקעיים ששימשו כמערכות מסתור, מערות קבורה, חללי אחסון, בורות מים, מתקנים חקלאיים ושרידים של מבני מגורים. כדאי לדעת כי בפארק אין חניונים או שירותים ופחים (לכן יש לקחת את האשפה אתכם).

איך מגיעים:

נוסעים בכביש 38 מבית שמש לכיוון דרום, עוברים את צומת עזקה, ממשיכים על הכביש ועוברים את צומת האלה. פונים בצומת גבעת ישעיהו שמאלה ואחרי כ-100 מ' ימינה לכביש אספלט צר. לאחר 800 מ' חולפים על פני "סטודיו קקאדו" וממשיכים עם הכביש ימינה (דרומה) כ-200 מ'. משם פונים שמאלה (לכיוון מזרח) על פי השילוט לחורבת בורגין. ממשיכים עם הכביש עד פיצול כבישים שמאלה אל חורבת עתרי (המשך ישר יביא אותנו לחורבת בורגין). פונים שמאלה וממשיכים עד החניה. מולנו יהיה שלט של קק"ל המספר על המקום ומתאר את המסלול. נחנה ונתחיל במסלולנו המעגלי.

משימה 1

חידת ניווט

קראו את ההסבר שעל השלט. נווטו על פי ההסבר ותוכלו לגלות איזו מערה אנחנו הולכים לראות.

קוד לפיצוח:

בשורה ראשונה: אות 1 במילה 4

בשורה שנייה: אות 1 במילה 4

בשורה שלישית: אות 4 במילה 3 ואות 3 במילה 4

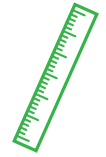
בשורה רביעית: אות 2 במילה 1, אות 3 במילה 2 ואות שנייה במילה 7.

זה היעד שלכם... _____

פתרתם את הקוד? עברו את השער הירוק וטפסו במעלה השביל עד שתגיעו לראש הגבעה (כעשר דקות הליכה). בפיצול מעלה המשיכו עם השביל המתפתל לכיוון שמאל עד שתגיעו לפתח מערת מקווה טהרה.

משימה 2

בדיקת גבולות

בפתח המערה יש אגן טבילה גדול. האגן מתאים בגודלו לאדם מבוגר היכול להכניס את כל גופו מתחת למים במצב שכיבה - זהו מקווה טהרה. למה לדעתכם המקווה נמצא במקום זה? התשובה תתגלה מיד בתחנה הבאה הנמצאת מולנו, ליד שלט של מערת קבורה. ועכשיו לניסוי: כל אחד בתורו ייכנס וישכב במקווה היבש. בדקו אם כולכם אכן יכולים להיכנס מתחת לגובה המים הדמיוני.

משימה 3

גישוש תבליטים

האם מצאתם את הסיבה להימצאות המקווה מחוץ לכפר? אכן, משום שמסביב למקום מערות קבורה הוא נחשב טמא, ועל פי היהדות עלינו לטהר את גופנו לאחר מגע עם המתים (זו הסיבה לנטילת הידיים כשאנו מבקרים בבתי קברות).

קבורה בתקופת בית שני נעשתה בקבורה ראשונית - הנפטר הונח בקבר, וקבורה משנית - לאחר כמה חודשים הוצאו עצמות הנפטר מהקבר והונחו בגלוסקמאות (ארונות קבורה קטנים). אורך הגלוסקמה הוא כאורך עצם הירך, העצם הארוכה ביותר בגוף.

המתים אינם נמצאים בתוך המערה כיום. תוכלו לזחול לתוך בטן האדמה (מהכניסה הימנית בתוך המערה, שהיא גם היציאה) ולמצוא מערת קבורה בעלת שלושה כוכים ושקתות שבהם הונחו המתים בעבר. שימו לב, אם תאירו ותמששו את השקתות תוכלו להרגיש את העיטורים בני התקופה הרומית. משימתכם: זחלו לתוך מערת הקבורה (הפתח נמצא מימינכם וחובה להשתמש בפנס!) וספרו כמה עמודים חצובים מתחת לשוקת המרכזית (היזהרו מבורות אפשריים במערה). **רשמו בצד את המספר כי תצטרכו אותו בסוף הטיול.**

צאו מהמערה מאותו הפתח שנכנסתם דרכו, והמשיכו שמאלה ברחוב הראשי של הכפר המשוחזר עד שתגיעו למרפסת התצפית. המרפסת משקיפה על שחזור הכפר מלמעלה.

המבנים שאתם רואים הם שילוב של שרידי המבנים המקוריים עם עבודות שימור ושחזור של מכלול המגורים של הכפר. המתחם עצמו כולל את רובע המגורים, את מבנה הציבור הגדול, מחילות מסתור תת-קרקעיות, מערכות איסוף מים ומקוואות המוקפים בחומה שהגנה על הכפר מפני הרומאים בתקופה המרד הגדול ובתקופת בר כוכבא. המשימה שלכם היא סודית במיוחד: הביטו על האיור שעל השלט בכניסה למתחם וחפשו את נקודות 12-13. מצאו אותן בשטח (ואל תגלו לאחרים) - סימנתם את היעד למשימת קסם שתפתיע את האחרים...

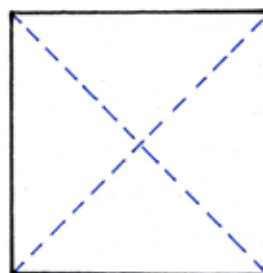
מהתצפית רדו לתוך הכפר עצמו. מימינכם תוכלו לראות עוד מערת מקווה שבה נמצאה עדות מרתקת לחורבן - שרידי עצמותיהם של 15 אנשים שהשליכו לכאן הרומאים. לפחות אחד מהנקברים איבד את ראשו במכת חרב. המשיכו ברחוב ובקרו במבנה בית הציבור הגדול שלמרגלותיו ספסל (מבנה מספר 7). המבנה פונה לירושלים, לכן משערים כי המבנה הוא בית כנסת קדום.

הידעתם? בית הכנסת נקרא כך משום שבו מתכנסים כל התושבים להודעות חשובות, לתפילות ולחגיגות.

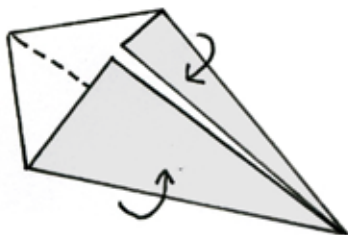

המשימה: שמרו על הראש...

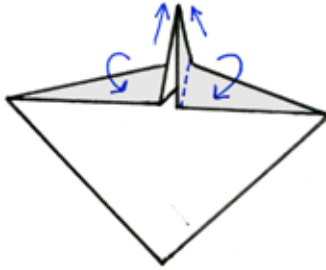
1. קחו נייר רבוע וקפלו אותו לשני האלכסונים. עכשיו פתחו את הקיפולים.

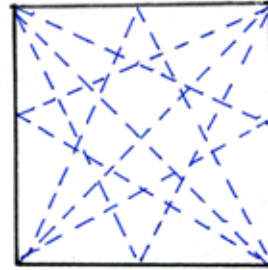
2. משכו שתי פינות נגדיות לכיוון המרכז וצרו מעוין בעל פינה חדה. פתחו את הקיפולים שוב. את הפינות משכו וקפלו גם לצד השני. בצעו את אותה הפעולה גם לשתי הפינות הנגדיות (וגם שם לשני הכיוונים). פתחו חזרה את הקיפולים.

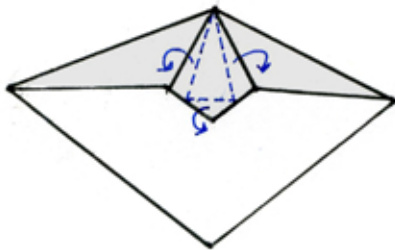
4. היעזרו בסימוני הקיפולים והצמידו שתי פאות לכיוון המרכז. מהחלק הנותר צרו משולש קטן שפונה למעלה, כמו בתמונה.

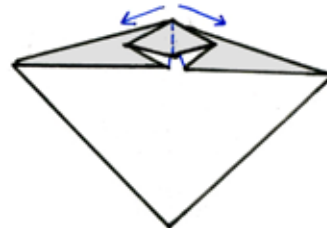
3. התמונה מציגה את כל סימוני הקיפולים שיצרתם.

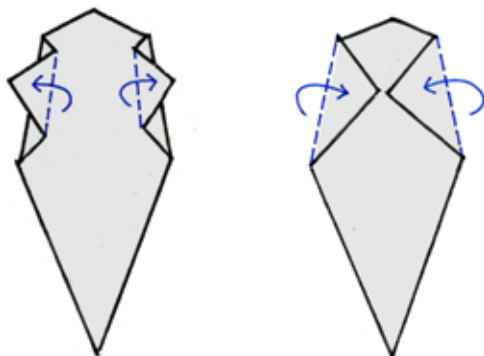
6. קפלו כל צד של המשולש הקטן לחצי, לכיוון מטה. עשו זאת לשני הצדדים. המשולש הקטן צריך להיות עכשיו צר יותר. קפלו את השפיץ הפנימי של המשולש למטה, אך לא את כולו - השאירו רווח קטן. השפיץ הזה יהיה האף.

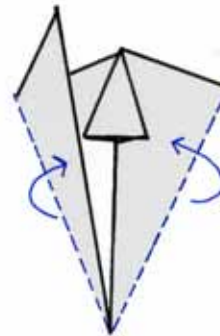
5. פתחו את המשולש הקטן וישרו אותו, כך שכל צד יקבל חצי משטחו.

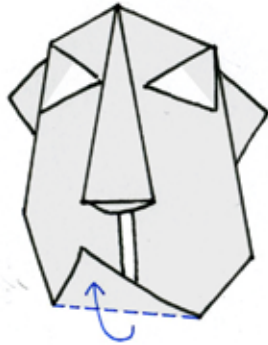
8. הפכו את הפרצוף ומשכו את שתי הפינות (הקרובות לאף) לכיוון המרכז. קפלו את שתי הפינות מהמרכז החוצה. כשאתם מקפלים הקפידו להשאיר מרווח קטן מהקצה, כך שיווצר מין קו שבור (ראו תמונה). אלה יהיו האוזניים של הפרצוף.

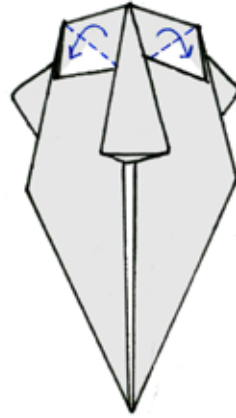
7. משכו את שני הצדדים הנגדיים של המעוין הגדול וקפלו אותם מתחת לאף. בתמונה תראו צד אחד גמור, וצד שני באמצע התהליך.

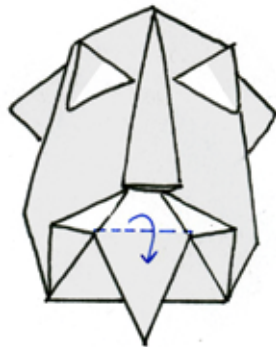
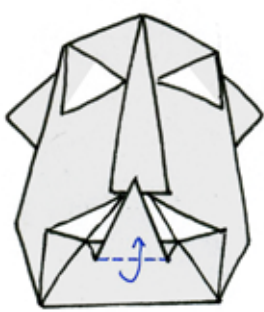
10. קפלו את המשולש השפיצי הארוך בחלק התחתון לכיוון האף. בצעו את הקיפול בנקודה שהקיפולים שעשינו בשלב הראשון נפגשים בה.

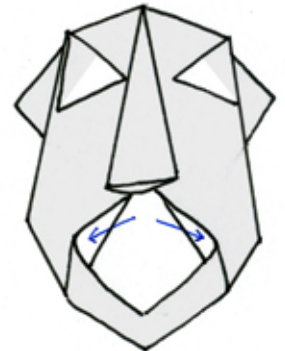
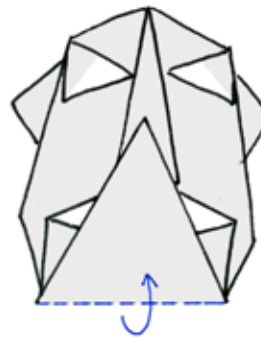
9. הפכו את הנייר חזרה כך שהאף יהיה למעלה, ומשכו את השפיץ הצמוד לאף כלפי מטה עד שהוא יתנגש בקיפול האלכסוני הקטן שהוא יוצר. אלה יהיו העיניים.

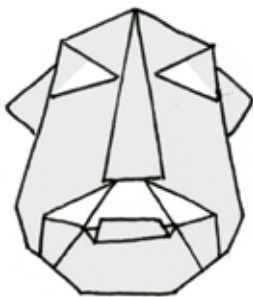
12. קפלו את השפיץ הצמוד לאף לכיוון מטה, בנקודה שהוא נפגש עם חלקו התחתון של הפה. השאירו מרווח קטן וקפלו מעלה לכיוון האף.

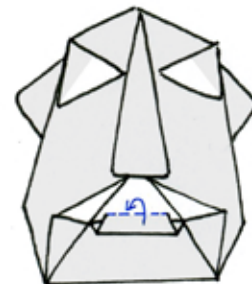
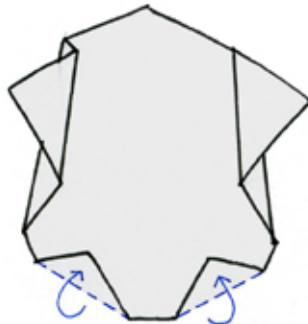
11. באמצע, בין הקיפול האחרון לאף, משכו את שני צדי הנייר החוצה ומעט למעלה. ישרו את הקיפולים, הצמידו אותם, והדקו את הסנטר השפיצי לכיוון האף, כמו בשלב הקודם.

14. הפכו את הפרצוף. בחלק התחתון (מתחת לפה), קפלו כל פינה מעט ובזווית על מנת לתת לפרצוף מראה מעוגל.

13. השאירו מרווח קטן וקפלו את שארית השפיץ פנימה, לתוך הפה.

הפרצוף מוכן!
עכשיו אפשר לצייר עליו ולצבוע אותו

קסם מסתורי

(כניסה בנקודה 12 ויציאה בנקודה 13 בשלט)

בקשו מאחד המטיילים להתנדב ולעמוד בפתח היחיד של בית הכנסת כשפניו לכיוון היציאה (על מנת שהקסם יצליח אסור למתנדב להסתכל לאחור). התחמקו דרך פתח הבריחה שברצפת בית הכנסת, וזחלו במחילה הקצרה המוציאה אתכם לחדר הסמוך (הצטיידו בפנס). כך תצאו מן הצד האחר באופן קסום ותקפצו מול המתנדב שחוסם את היציאה - אך מסתכל ישירות אליכם :) טה דה!

המשיכו ברחוב הראשי ופנו ימינה לכיוון בניין המגורים שבו נמצאת היציאה ממערת המסתור. ממש למולו יש משקוף כניסה של דלת שעדיין נראה כאילו הוא עומד על תלו. על המשקוף כמה חורים. האם אתם יכולים לנחש למה הם שימשו (אם אמרנו שתושבי הכפר היו יהודים)?

משימה חשבונאית

מטרת מצוות המזוזה היא להזכיר תמיד לעם ישראל, ביציאתם ובכניסתם לבית, שעליהם להאמין בייחודו של אל אחד ולהאמין בגמול על מצוות ועל עברות. המשימה שלכם פשוטה: את המילה הרשומה על המזוזה הפכו למספר גימטרי. שמרו אותו בצד, הוא יעזור לכם בחידת הסיום...

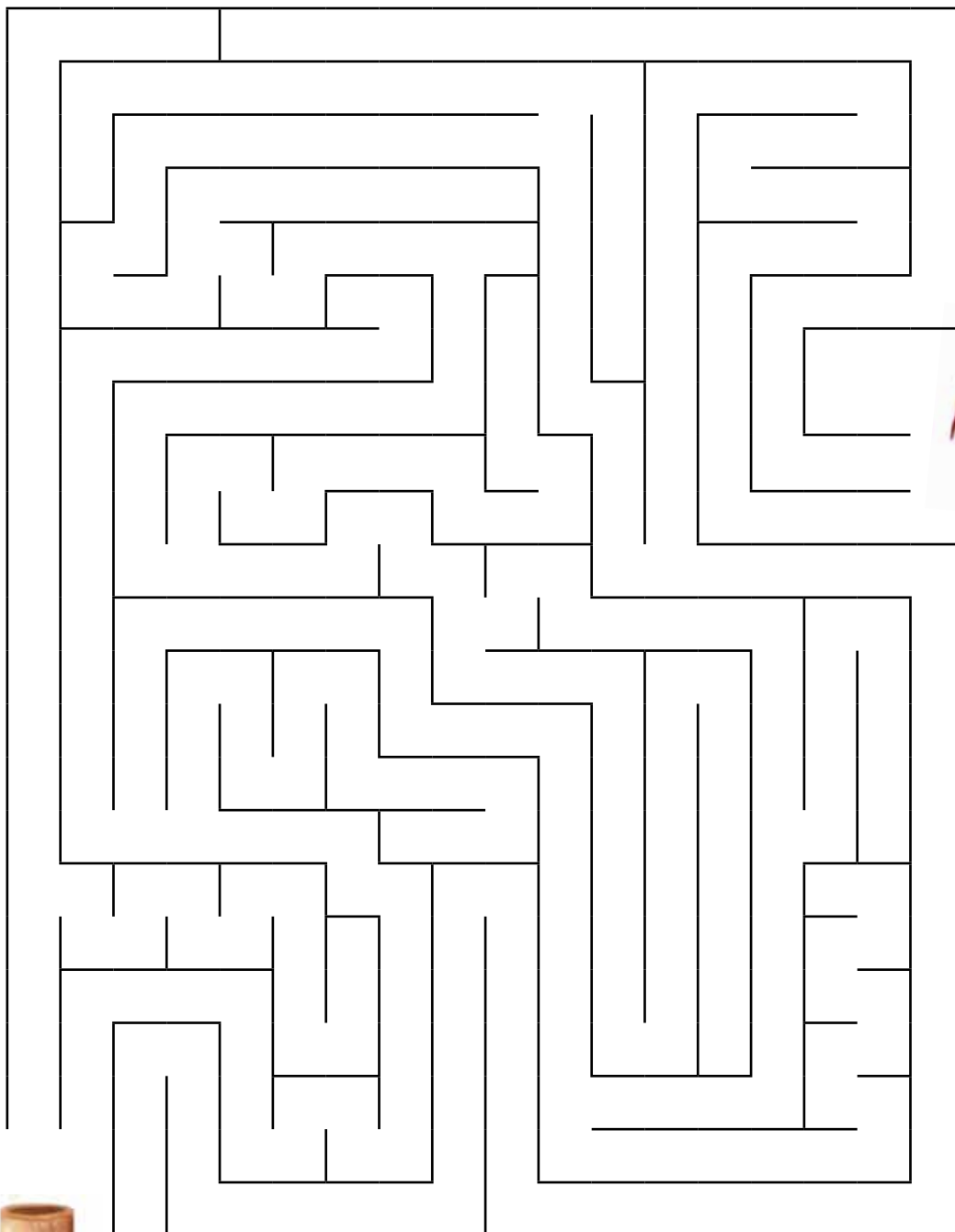
— — —

נהוג לכתוב במזוזה את האותיות שדי - ראשי התיבות של "שומר דלתות ישראל", שהוא אחד משמותיו של ה'.

היכנסו לבית ודלגו מעל החומה. המשיכו לאותו הכיוון, מחוץ לחומת הכפר, עד שתגיעו למתקן חקלאי מרשים ומשוכלל, שהיה בעבר מצופה ברצפת פסיפס מרשימה (תוכלו לראות את השאריות על המדרגות המובילות לאגן).
האם אתם יכולים לזהות מהו מתקן זה? אם תביטו לגידולים שלמרגלות גבעות השפלה שמתחתינו תוכלו לראות את גידולי הפרי עצמו, שבעזרת מתקן חקלאי זה הופך למשקה אדום וטעים.

בזמן שברח דוד מפני שאול והפלשתים היו בבית לחם, התאוה דוד למים. שלושה גיבורים ששמעו שדוד המלך צמא למים ירדו אל מערת עדולם לשאוב מים מבור בית לחם. אבל דוד, שלא התכוון שגיבוריו יסכנו את חייהם בשבילו, סירב לשתות מהמים, וכדי להראות כי מעשה גדול הם עשו ייעד את המים למטרה הנעלה ביותר - והוא ניסך - יצק את המים על במה - למען ה'

יהה, דוד המלך היה צמא ובכל זאת הוא שפך את המים?

כן, הוא הבין שהבקשה שלו סיכנה את הגיבורים והתחרט...

מהסיפור הזה נולד השיר: "מים לדוד המלך"

זה עשה אותי צמא...

למבוגרים בוודאי זכור ביצוע השיר "מים לדוד המלך" שחיבר עקיבא נוף, שבו היו חברי "הגשש החיוור" לבושים בחצאיות 'תנ"כיות' קצרות. נסו להדגים את הביצוע לצעירים שבחבורה... כל הדרך בחזרה לחניה.

מים לדוד המלך / מילים ולחן: עקיבא נוף

דָּוִד חָשַׁק בְּמַיִם מִן הַבְּאֵר שֶׁבֵּיַד פְּלִשְׁתִּים,
 לְמַלֵּא אֶת רַצוֹנוֹ יֵצְאוּ שְׁלוֹשָׁה גְּבֻרִים,
 מִהָרוּ הֵם אֶל בֵּית לָחֶם מִי הַבְּאֵר לְהַעֲלוֹת,
 זֶה לָזֶה סִפְרוּ בְּדֶרֶךְ מַעֲשֵׂי גְבוּרוֹת.

מַיִם לְדָוִד הַמֶּלֶךְ, מַיִם, מַיִם לְדָוִד,
 מַיִם לְדָוִד הַמֶּלֶךְ, מַיִם לְדָוִד.

סָח אַחַד מֵהֵם: "שְׁמְעוּ נָא - עַל דְּרָכַי נִיֶּצֵב לוֹ הַר,
 אֶת כַּפֵּי עַלְיוֹ הַנְּחִתִּי - הַתְּמוֹטֵט הֶהָר."
 הַשֵּׁנִי אָמַר: "הִקְשִׁיבוּ - אֶת דְּרָכַי חֶסֶם נָהָר,
 בְּקוֹלֵי עַלְיוֹ רַעְמַתִּי - הַנְּהַר עָצַר".

מַיִם לְדָוִד הַמֶּלֶךְ....

הַשְּׁלִישִׁי, לָלֵא כָּל אוֹמֵר, אֶת מַחְנֵה פְּלִשְׁתִּים שִׁסַּע,
 אֶת הַבְּאֵר עִם כָּל מִימֵיהָ עַל גְּבוּ נָשָׂא.
 אֲזוּ דָוִד מְזֻמָּר הַשְּׁמִיעַ לְשְׁלוֹשָׁה הַגִּיבּוֹרִים,
 לְתַנְּד"ךְ פְּסוּק הוֹסִיפוּ וּמֵאֵז שָׂרִים:

מַיִם לְדָוִד הַמֶּלֶךְ....

חזרו על עקבותיכם. מומלץ לאכול ארוחת צהריים בחניונים הרבים הפזורים ביער בריטניה, מצדו האחר של הכביש בכניסה לפארק עדולם. לא לשכוח לאסוף את האשפה ולקחת אותה אתכם.

משימה 11

חידה לסיים

חברו את המספר שקיבלתם במשימה 3 יחד עם המספר שקיבלתם במשימה 7. הקלידו את התוצאה במסלול שב-e ירוק ותקבלו מסלול הפתעות נוסף...

_____ = _____ + _____